

หมวด 2

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

ส่วนที่ 1

บทวิเคราะห์

มาตรา 1025 บัญญัติว่า “อันว่าห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น คือห้างหุ้นส่วนประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนหมดทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อหนี้ทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่มีจำกัด”

ในส่วนที่ 1 นี้มีอยู่มาตราเดียว คือมาตรา 1025 ซึ่งเป็นบทวิเคราะห์ คำว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญ”

ตามมาตรา 1025 นี้ได้ให้ความหมายของคำว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญ” ไว้ว่าหมายถึงห้างหุ้นส่วนประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อหนี้ทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่มีจำกัด ดังนั้นถ้ามีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเข้าหุ้นกัน และบุคคลเหล่านั้นต้องรับผิดชอบในบรรดาหนี้สินของห้างโดยไม่มีจำกัด ห้างนั้นก็จะเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ เช่น นายเอก นายโท และนายตรี เข้าหุ้นกันโดยนายเอกลงทุน 1 แสนบาท นายโทลงทุน 2 แสนบาท ส่วนนายตรีลงหุ้นด้วยแรงงาน และทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบในบรรดาหนี้สินของห้างโดยไม่มีจำกัด ห้างหุ้นส่วนนี้ก็เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญนี้จะจดทะเบียนหรือไม่ก็ได้ ถ้าจดทะเบียนก็เป็นนิติบุคคล (การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนสามัญมีบัญญัติไว้ในมาตรา 1064)

การรับผิดชอบร่วมกันของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น เป็นการรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ซึ่งมีบทบัญญัติไว้ตามมาตรา 291 กล่าวคือ เจ้าหนี้จะเรียกร้องหรือฟ้องผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวให้รับผิดชอบในบรรดาหนี้สินทั้งหมด หรือจะฟ้องผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนให้ร่วมกันรับผิดชอบในบรรดาหนี้สินทั้งหมดก็ได้ เช่นตามตัวอย่างต้น เจ้าหนี้จะฟ้องนายเอกคนเดียวให้รับผิดชอบในหนี้สินทั้งหมดก็ได้ หรือจะฟ้องเฉพาะนายเอกกับนายโทก็ได้ หรือจะฟ้องนายเอกนายโทและนายตรีทั้งสามคนให้ร่วมกันรับผิดชอบก็ได้ ตามแต่จะเลือก

ส่วนคำว่า “หนี้ทั้งปวงของหุ้นส่วน” นั้น หมายความว่าหนี้ทั้งหมดอันเกิดจากธรรมดาการค้าขายของห้างหุ้นส่วน จะเป็นหนี้ที่เกิดจากมูลสัญญาหรือเป็นหนี้ที่เกิดจากมูลละเมิดก็ตาม ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบ เช่น นายเอกและนายโทเข้าหุ้นกันทำการค้าขายเครื่องสำอาง นายเอกขับรถยนต์ของห้างไปสีบราคาสินค้าในตลาดด้วยความประมาทเลินเล่อชนนายลอยบาดเจ็บสาหัส ส่วนนายโทได้ไปกู้เงินของนายรวบไปซื้อเครื่องสำอางมาขายในห้าง ๖

ดังนั้นหนี้อันเกิดจากมูลละเมิดก็ดี หนี้อันเกิดจากการกู้ยืมเงินก็ดี ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้จนกว่าจะหมดเหตุที่จะต้องรับผิดชอบในมูลละเมิดก็เพราะการที่นายเอกชัยบรรณนต์ไปสืบราคาสินค้าในท้องตลาด ย่อมถือว่าได้กระทำไปในทางธรรมดาการค้าขายของห้างหุ้นส่วน เมื่อไปละเมิดจนนายลอยในขณะที่ไปสืบราคาสินค้า ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบ การกู้ยืมเงินนั้นแม้ห้างจะไม่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน แต่การกู้ยืมเงินเพื่อนำไปซื้อสินค้าตามวัตถุประสงค์เข้ามาขายในห้าง ก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาของการค้าขายที่ต้องมีการกู้ยืมเงินมาลงทุนในกิจการค้าขายนั้น แต่ถ้าหุ้นส่วนผู้จัดการ กู้ยืมเงินแล้ว นำเงินกู้อุปโภคส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของห้างฯ หุ้นส่วนคนอื่นๆ ก็ไม่ต้องรับผิดชอบ